

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะและแนวทางวิจัยต่อเนื่อง

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ทงการไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังแบบหดตัวตั้งแต่เริ่มเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการ โดยมีการตัดงบประมาณรายจ่ายลงถึง 3 ครั้ง การเพิ่มภาษี การลดข้อศกพลต้องออกจากตลาดเงิน ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมบัญชีเดินสะพัดไม่ให้ขาดดุลมากเกินไปและป้องกันการเก็งกำไรในค่าเงิน ทำให้เศรษฐกิจหดตัว จนถึงต้นปี 2541 จึงได้เริ่มเปลี่ยนมาใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยเริ่มจากการปรับเพิ่มงบประมาณรายจ่าย การลดภาษี ลดอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน การออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นต้น ทำให้เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ปี 2542
2. ภาวะเศรษฐกิจของไทยช่วงปี 2540-2541 มีการหดตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ณ ราคาปีฐาน ตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 ของปี 2540 ขยายตัวในอัตราติดลบ และขยายตัวติดลบมากที่สุดในช่วงไตรมาสที่ 2 และ 3 ของปี 2541 และเริ่มกลับมาขยายตัวเป็นบวกในไตรมาสที่ 1 ของปี 2542
3. การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่ได้เป็นไปโดยเสรี โดยมีการเข้าแทรกแซงของธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งการแทรกแซงทางตรงในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน และการแทรกแซงโดยกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ เช่น ข้อกำหนดในการซื้อเงินตราต่างประเทศของประชาชนจะต้องแสดงตัวเดินทางที่ระบุวันที่อย่างชัดเจน และข้อบังคับให้ผู้ส่งออกต้องนำเงินเข้าประเทศในทันที เป็นต้น
4. ในช่วงต้นของการเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบลอยตัวแบบจัดการ อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนค่อนข้างสูง เนื่องจากการไม่เชื่อมั่นในภาวะเศรษฐกิจของไทย ทำให้เกิดการไหลออกของเงินทุนจากต่างประเทศ การเร่งชำระหนี้ต่างประเทศ ประกอบกับการเก็งกำไรในค่าเงิน ทำให้ค่าเงินอ่อนลงเป็นอย่างมาก และเริ่มกลับมามีเสถียรภาพในช่วงกลางปี 2541
5. ในการดำเนินนโยบายการเงินแบบขยายตัว ระบบสถาบันการเงินของไทยไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสถาบันการเงินมีปริมาณสูง ถึงแม้ว่าทางการไทยจะได้ออกมาตรการเพื่อลดปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หลายประการแล้วก็ตาม แต่ปัญหาที่สำคัญเกิดจากการที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่างเรียกร้องผลประโยชน์กันอย่างมาก ทำให้การเจรจาประนอมหนี้เป็นไปได้โดยล่าช้ามาก

6. ในการดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการขาดดุลงบประมาณรายจ่าย เป็นการนำทรัพยากรในอนาคตมาใช้ในปัจจุบัน หรือเป็นการบริโภคเกินรายได้ของผู้เสียภาษีในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มภาระภาษีในการชำระคืนหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยต่อผู้เสียภาษีในอนาคต

7. การดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัว โดยการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณจะส่งผลกระทบต่อนโยบายการเงินด้วย โดยการกู้เงินจากต่างประเทศจะส่งผลในปริมาณเงินในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

8. ภาระหนี้ต่างประเทศของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง จาก 96,501 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อสิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2540 เป็น 75,579 ล้านดอลลาร์สหรัฐเมื่อสิ้นปี 2542 เนื่องจากภาคเอกชนมีการเร่งชำระคืนเงินกู้มาโดยตลอด ขณะที่หนี้ต่างประเทศภาครัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การลดลงของหนี้ต่างประเทศภาคเอกชนเกิดขึ้นจากการที่เจ้าหนี้ไม่ต่ออายุเงินกู้ให้ จากความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาเงินทุนไหลออก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของไทยอยู่ในภาวะชบเซา

โดยสรุปพบว่าการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังของไทยเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และส่งผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ตามแบบจำลอง IS-LM-BP คือ การใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังแบบหดตัว จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติลดลง และการใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังแบบขยายตัว ก็จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัวในภาวะที่อัตราแลกเปลี่ยนเป็นไปอย่างเสรี อาจทำให้รายได้ประชาชาติกลับลดลงได้อีก เนื่องจากการเกินดุลการชำระเงินซึ่งจะทำให้ค่าเงินแข็งตัวขึ้นและส่งผลทำให้ปริมาณการส่งออกลดลงและนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้การผลิตในประเทศลดลงด้วย อันเป็นสาเหตุสำคัญที่จะสามารถทำให้เศรษฐกิจเกิดภาวะตกต่ำลงได้อีก

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. การเปลี่ยนมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการจะทำให้ การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของค่าเงินส่งผลกระทบต่อส่งออกและนำเข้า และจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในประเทศตามไปด้วย เช่น หากค่าเงินอ่อนลงจะทำให้การส่งออกมีแนวโน้มดีขึ้น และการนำเข้ามีแนวโน้มลดลง เศรษฐกิจในประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น เพราะจะมีกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้นตามปริมาณการส่งออก และมีผลเสียต่อผู้กู้เงินจากต่างประเทศโดยต้องชำระคืนเงินกู้ด้วยจำนวนที่มากขึ้นตามไปด้วย แต่หากค่าเงินแข็งค่าขึ้นก็จะทำให้การส่งออกลดลง ผลติมีแนวโน้มลดลงเพราะประชาชนจะหันไปใช้สินค้าและบริการจากต่างประเทศมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความสำคัญที่จะต้องรักษาเสถียรภาพของค่าเงินไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนเกินไป ซึ่งจะทำให้ภาคธุรกิจในประเทศปรับตัวไม่ทัน

2. เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันในการค้าระหว่างประเทศค่อนข้างสูง การหวังพึ่งเพียงข้อได้เปรียบในด้านราคาหรือค่าเงินไม่เพียงพอ เนื่องจากคู่แข่งมีข้อได้เปรียบในด้านต้นทุนมากกว่า ดังนั้นจึงควรเร่งเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้มากขึ้น เช่น การเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาทักษะของแรงงาน และการวางแผนทางกลยุทธ์ที่เหมาะสม

3. ควรมีการเร่งแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน โดยเฉพาะในส่วนของหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้ลดลงโดยเร็ว เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้กลไกของนโยบายการเงินสามารถเกิดผลได้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นควรมีการควบคุมการปล่อยสินเชื่อให้กระจายไปสู่ภาคเศรษฐกิจที่เหมาะสม ลดการเก็งกำไรและป้องกันปัญหาหนี้เสียอาจเกิดขึ้นซ้ำได้อีก

4. ควรเร่งแก้ปัญหาการว่างงานอย่างเป็นระบบในระยะยาว โดยการเร่งพัฒนาคุณภาพแรงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งเร่งให้เกิดการลงทุนภายในประเทศ รวมทั้งหารธุรกิจใหม่เข้ามาลงทุนในประเทศให้มากขึ้น

5. เร่งสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่นักลงทุนทั้งไทยและต่างประเทศ เพื่อลดปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้แฝง ที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้มีความสามารถชำระหนี้ได้แต่ไม่ต้องการชำระ เนื่องจากว่าธนาคารจะไม่ปล่อยเงินกู้เพิ่มเติมให้ นอกจากนี้ยังสามารถกระตุ้นให้เกิดการลงทุนใหม่ให้มากขึ้นและช่วยลดปัญหาการว่างงานลงได้

6. ควรให้ความสนใจในเรื่องการกระจายรายได้มากขึ้น เนื่องจากการที่เศรษฐกิจฟื้นตัวหรือรุ่งเรืองขึ้นอาจกระจุกตัวอยู่แต่เฉพาะบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาได้

7. พัฒนาตลาดสินค้าออก ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของการค้าระหว่างประเทศ โดยให้ความช่วยเหลือแก่ภาคธุรกิจที่มีศักยภาพ เช่น อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรและอาหาร ทั้งนี้การให้ความช่วยเหลือควรทำอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านเงินทุน เทคโนโลยี การจัดหาตลาดให้ และที่สำคัญจะต้องให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ด้วย

5.3 แนวทางวิจัยต่อเนื่อง

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่นโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในส่วนรวมเพียงเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงการใช้นโยบายการเงินหรือนโยบายการคลังประการหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในแต่ละส่วนแตกต่างกันไป อีกทั้งปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันไปก็จะทำให้ผลของแต่ละนโยบายแตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป หากมีการวัดผลกระทบ

ของนโยบายการเงินและนโยบายการคลังในรายละเอียดมากกว่านี้ก็จะสามารถทำให้หน่วยธุรกิจสามารถ
คาดการณ์ผลกระทบและวางแผนทางกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อไปได้

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University